

Stenkullen

Backstuga under Kröcklekulla

Ur Östgöta Correspondenten 1974:

Idoga torpmärkare i Boxholm skyltade upp Kröcklekulla skola.

Två torp ville man också märka ut på lördagen.

Backstugan Stenkullen skulle få sin skylt ”Till minne av en gången tids odlargärning som det står på torpskyltarna i Boxholm. (Det gör det inte längre). Ett hus fanns det en gång på Stenkullen som låg i någonting som då kallades Funkastaden. Tre körsbärsträd finns det kvar idag, lite av grunden efter Stenkullen och en källa. Den siste ägaren som bodde i Stenkullen var en änka. Hon hette Karlsson i efternamn men förnamnet är en förborgad hemlighet för 1974 års torpmärkare, delvis beroende på att hon hade ett namn i kyrkboken och kallades för ett annat. 1901 lämnade hon Stenkullen.

Fyra granna älgar, som var nyfikna, gav en fin ram åt ceremonin vid Stenkullen. Brudstugan, en backstuga med vackert namn var det tredje objektet.

År 1790 föddes en flicka, Anna Lovisa Månsdotter, på Boxholms Bruk, dotter till plåtsmeden Magnus Svartling och hustrun Maria Adamsdotter.

När hon var 16 år var hon piga i Spiksborg. Där födde hon oäkta sonen Gustaf. Fadern var inte angiven.

Ägaren och brukaren av Spiksborg Johannes Andersson Sundgren blev änklings och 1819 gifte han om sig med pigan Lovisa. (Han var 16 år äldre).

De fick tillsammans 4 barn.

Lovisa blev änka 1836 och gifte året efter om sig med Carl Jonsson från Kruslund. De fick inga barn tillsammans.

Makarna brukade Kårarp från 1838 till 1852, då Carl avled.

På Spiksborgs ägor fanns backstugan Stenkullen. År 1851 anmäldes att Stenkullen skulle ödeläggas och att åbyggnaden var borttagen 1852.

I en bouppteckning från 1830 efter Nils Sundgren som var bror till Lovisas förste man uppges att torpstället Stenkullen enligt köpehandlingar 1817 blivit inköpt av denne bror.

År 1853 flyttade änkan Lovisa till Stenkullen på Kröcklekulla ägor som var nybygge 1853. Hon uppgavs vara utfattig.

Man kan undra om det är samma stuga som är flyttad?

Spiksborg ägdes då av Gustaf Brun, Lovisas son som hon hade före äktenskapet.

Lovisa bodde i Stenkullen i 21 år tills hon avled av lunginflammation 1874. Då var hon nästan 84 år.

Året efter inflyttade Skomakaren Carl August Andersson, född 1835 i Brostugan under Knippe. Han kom från Källhem under Norra Börshult.

Med sig hade han hustrun Johanna Mathilda Svensdotter, (*eller vad hon nu hette*) och 5 barn. De fick ytterligare 3 barn.

Hustrun föddes 1847 i Timmerötorp på Norra Timmerö ägor

Familjen uppges vara utfattig.

Skomakaren avled 1889 av lungsot bara 54 år gammal.

Änkan bodde kvar till 1901, då hon flyttade till Åsbo.

Efter det har ingen bott i Stenkullen.

Lite mer från Kröcklekulla ägor:

1842 21 januari.

Uppå anvisning av kommissarie begärdes uti skriftlig Memorial till Fjätterström, att emedan ogifta Anna Greta Andersdotter i Kolkojan vid Kröcklekulla lärer hota grannar med eldhärjning etc. och hon två gånger varit på ”Correctionshuset”, hon av Kommissarien låta hos Landshövdingämbetet anmäla att få komma på provkur på Länslasarettet och sedan möjligen få plats på hospitalet. Hon är ej lagförd för brott och utfattig.

På samma sida i dödboken som skomakaren Carl August Andersson:

Död 18 december 1889

En mansperson, vilkens namn, ålder och hemvist ej kunnat utrönas.

Nu är upplyst att den döde avlidit genom självmord och att han hetat Erik Aronsson Ström född 1852 21/5 från Ortviken i Skara församling Kronobergs län.

Begravd av Ljung.

De förkolnade lämningarna, huvudet och bålen påträffades i en uppbrunnen lövstack på Norra Börshults ägor.

Man svävade i fullständig okunnighet därom huruvida med självmord eller olycka vållat det underliga dödsfallet.